

O CAMIÑO DE COVA EIRÓS

Xose González Varela, 2025

1650

ESTREA EN NUMAX: 20.12.2025 | V.O. | 52 min

En 2012, un grupo de arqueólogos descobre as primeiras pinturas rupestres de Galicia no interior da Cova de Eirós, nos Ancares lucenses. Este documental retrata o seu labor ao longo de varios anos, achegándose ao traballo arqueolóxico dunha forma íntima e minuciosa como nunca antes se mostrara.

O pase contará con presentación e coloquio de Xose González Varela (director) e Arturo de Lombera (arqueólogo).

Entrevista con Xose González Varela: «Cova Eirós é un espazo arqueolóxico impresionante e iso quixémolo mostrar no documental»

Por Jessica Fernández

Como xorde a idea de producir un documental sobre a Cova Eirós de Triacastela? A idea do proxecto nace en 2010 cando pensamos en desenvolver un produto audiovisual que servira como serie de televisión sobre os puntos de interese xeolóxico de Galicia. Así, descubrimos a Cova Eirós, onde os arqueólogos levaban traballando desde o ano 2008, e vimos que era un xacemento moi importante porque se tiña documentado a ocupación da cova por parte dos neandertais. Coincidencias da vida, coincidín co arqueólogo, propúxenlle este proxecto, pareceulle interesante e puxémonos mans á obra coa elaboración da memoria, presentámolo ao equipo de arqueólogos da USC e gustoulles moito porque ademais o seu labor tamén ten unha parte de divulgación. Tivemos que falar tamén con Votorantim, que teñen unha concesión sobre a canteira onde se atopa a Cova Eirós, e deixáronnos gravar.

Foi un proceso de gravación e montaxe longo. Comezamos a gravar no ano 2011 e fomos tamén no 2012, 2013, 2016, 2017 e 2018. É dicir, desde o ano 2011, fomos gravar de maneira intermitente. A idea foi ir nas campañas de arqueoloxía que se desenvolvían en agosto por parte dos arqueólogos e nós adaptabámonos a eles. En total, conseguimos gravar 130 horas de material, entre as que se atopaban tamén entrevistas, que despois decidín non incluír no documental. Pareceume máis interesante enfocalo cara ao proceso de investigación dentro da cova en si mesmo, algo que nunca vira nun documental. Así, a montaxe foi un proceso moi difícil que nos levou varios anos.

Como é gravar nunha cova? É incómodo. Pero non só por gravar aí dentro, senón todo o camiño ata alí. Non é que sexa un camiño longo, pero é dificultoso porque Canelo, a parroquia, está nun val, e para chegar á cova hai un camiño estreito ao lado dunha parede vertical á que te tes que pegar porque do outro lado caes ao fondo do val. Despois, é unha cova, nun espazo angosto, frío e húmido con moita xente e metendo os equipos que levamos. Por iso lle demos tanta importancia no feito de estar alí en vivo e en directo mentres a xente traballaba. Ademais, vivimos achados mentres estivemos alí, como a aparición dun antigo lume de neandertais, o descubrimento de pinturas rupestres...

Todo este traballo e sen axudas, non? Exacto, é un proxecto completamente independente. Só contamos coa axuda do Concello de Triacastela o primeiro ano, e para nós foi moi importante, porque axudaron cando facía falta poñer en marcha o proxecto, pero logo non volvemos ter ningún tipo de axuda ou subvención. Porén, para seguir adiante fixémoslo sos porque pensamos que era importante facelo. Os arqueólogos chegan, escavan, descubren algo ou non, e volven ao ano seguinte, con paciencia, con esmero. Intentamos reflectir iso de forma fiel aínda que non fose un proceso de produción audiovisual canónico e para iso houbese que arriscar apostando polo proxecto. Para min, esas son as cousas que lle dan valor ao filme.

Cales son as aprendizaxes máis relevantes durante a gravación? Pois que fai falta moita constancia e fe inquebrantable nunha idea para mantela tanto tempo. E que o equipo é moi importante.